

מסורת הש"ס

(א) [שבת קלה: וט"ז], (ב) [נרכות לד: וט"ג], (ג) גיטין מז: כ"ב קל"ג, (ד) מדרים עב: מ"ר י"ג, (ה) [לקמן נ"ט, א] (במדבר יח), ג' רש"י דליכא למימר דפליג,

הגהות הב"ח

(א) נבי' ומתוך לקראי כר' יונתן אס כנ"ל ומינת דמייל מתח: (ב) שם ונשאל בעלה עמה אשה: (ג) רש"י ד"ה עבד וכו' אין דין שואל וגם מושאיל גורגים בו שאין לו: (ד) תוס' ד"ה שאל וכו' ואמאי נקט. כ"כ פי' ופסי' אפי"ל דיש כח לאשה כמו לבטל אמאי נקט שאל מן האשה ולא נקט שאל מן העצל:

מוסף רש"י

המוכר שדהו לחבירו לפירות. ש"אלל הלוקח פירות עד עשר שנים ומחזור הקרקע לבטלה, וזמנן שאין היצול נוהג בקמה, דהיינו משגלו שבת ראובן ושבעת גה, שגלו תחילה מעבר הירדן ע"י סתמיכי עד חרבות ירושלים, דזי זמנן שיוצג נוהג סתם במירה לפירות הוא שהרי סופה לחזור ביובל (ג'ט"ו חז"ל). מביא וקורא. מקראם כבורים, דקרינא ביה האדמה אשר נתתה לי ה' (דשכ"ב ב"ב קל"ג). מביא ואינו קורא. שאינו יכול לקרות האדמה אשר נתתה לי, ומיחו כהנאה חייב, דכתיב אשר תביא מחלוקה, שהיא שיעבד לו יעקב הקרקע לפירותיו (שם). כקנין הגוף דמי. ויכול לומר מראשית פרי האדמה אשר נתתה לי (ג'ט"ו חז"ל). ואישה יפרנו. ולא שלים (נדרים עב).

השואל את הפרה

רבא סבר לה כר' יונתן. דלמך אחד משמע ומתוך דרשא דקראי כרבי יונתן למידרש כי הני מתני' דלעיל: דסניא וסניא **איך** לא גרסינן אלא קראי קא נקיט. והא דמפיך זהא דרנא וקא נקיט קראי איכפא לאו דוקא. ונראה צעני שטעו בגירסא

רבא סבר לה כרבי יונתן ומתוך לקראי כרבי יונתן (א) דתני' יאם בעליו עמו לא ישלם משמע דאיתיה בתרוייהו ומשמע גמי דכי איתיה בחדא וליתיה בחדא פטור וכתיב בעליו אין עמו שלם ישלם משמע דליתיה בתרוייהו ומשמע גמי דכי איתיה בחדא וליתיה בחדא חייב לומר לך היה עמו בשעת שאלה אין צריך להיות עמו בשעת שבורה ומתה היה עמו בשעת שבורה ומתה צריך להיות עמו בשעת שאלה איפוך אנא מסתברא שאלה עדיפא משום דקא מייתי לה לרשותיה אדרבה שבורה ומתה עדיפא שכן חייב באונסי' אי לא שאלה שבורה ומתה מאי עביד ואי לאו שבורה ומתה שאלה מאי עביד אפילו הכי שאלה עדיפא אשכן חייב במוזנותיה רב אשי אמר אמר קרא וכו' ישאל איש מעם רעהו ולא רעהו עמו שלם ישלם הא רעהו עמו פטור אי הכי בעליו אין עמו ואם בעליו עמו למה לי אי לאו הנך הוה אמינא האי אורחיה דקרא הוא יבעי רמי בר חמא שאלה לרבעה מהו כדשיילי אינשי בעינן ולהכי לא שיילי אינשי או דלמא טעמא מאי משום הנאה והאי גמי הא אית ליה הנאה ישאלה ליראות בה מהו ממונא בעינן והאיכא או דלמא ממונא דאית ליה הנאה מיניה בעינן וליכא ישאלה לעשות בה פחות מפרוטה מהו ממונא בעינן ואיכא או דלמא כל פחות מפרוטה לא כלום היא ישאל שתי פרות לעשות בהן פרוטה מהו מי אמרינן זיל בתר שואל ומושאל ואיכא או דלמא זיל בתר פרות וכל חדא וחדא ליכא ממונא ישאל משותפין ונשאל לו אחד מהן מהו כולו בעליו בעינן והא ליכא או דלמא

השואל את הפרה פרק שמיני בבא מציעא צו.

ממונא דמיתהני מיניה. פירוש שמשתמש בו: **ממונא** בעינן והאיכא. פי' דממונא צעינן שיטאיל לו והאיכא ואית ליה גמי הנאה מיניה: **ונשאל** לו אחד מהן. תימא מאי קמיבעיא ליה דכיון דאס נשאלו לו כל הצעלים פטור מהכל השתא יפטור מחליו כדלמרי' במרוצה (כ"ק דף ע"א:) חמשה

צקר אפי' חמשה חלאי צקר וי"ל דהתם סברא הוא שישלם לפי מה שגנב אצל שאילה צבעלים אין סברא לפטור והוי כחדוש ואין לך צו אלא חדושו: **שאל** מן האשה. תימא דמה כח יש לאשה להשאל צנכסי מלוג שהפירות לבטל ולצטל יש לו כח להשאליל בלא רשותה והיא אינה יכולה להשאליל כלל (ו) ואמאי נקט שאל מהאשה ויש לומר דאין הצטל יכול להשאליל אלו למכור פירות נכסי מלוג. בלא רשותה כדלמך רבא צהאשה שנפלו (כתובות דף פ:) משום רווחא דביתא אי גמי ה"ק שאל מן האיש נכסי מלוג שהן של אשה מהו:

בעל פלוגתיה דר' יוחנן וריש לקיש. לא צעי למימר פלוגתא דמנאי היא דליפליגו גבי המוכר עצדו ע"מ שימשנו עד לי יוס אי ראשון הוי צדין יוס או יומים או שני (דליכא מ"ד (כ"ק דף ט).

דפליגי דמר דריש תסתיו ומר דריש כספו אי גמי אפי' למ"ד התם כקנין הגוף דמי היינו משום שמייר המוכר לעצמו פירות צעין יפה אצל בעלמא לא: **שלייך** פלוגתא דר' יונתן ור' יאשיה דתניא ב'. וא"ת היכי מדמה שאילה צבעלים לנדרים דהא שום דרשא איכא לרבי יאשיה דלא הוי שלים כמותו דבעלמא לא פליגי וי"ל דטעמא דרבי יאשיה התם משום דכתיב תרי זימני אישה אישה יקימנו ואישה יפרנו למעוטי שלוחו וה"ע כתיב צעליו תרי זימני אי גמי משום דלשון צעליו ואישות משמע ליה הוא דוקא ולא שלוחו: אמר

מההוא פלגא ידידיה מיהא מיפטר ישותפין ששאלו ונשאל לאחד מהן מהו כולו שואל בעינן וליכא או דלמא בההיא פלגא דשיילי מיהת מיפטר ישאל מהאשה ונשאל בעלה (א) אשה ששאלה ונשאל לבעל מהו (ב) קנין פירות כקנין גוף דמי או ילא אמר ליה רבינא לרב אשי יהאומר לשלוחו צא והשאל לי עם פרתי מהו בעליו ממש בעינא וליכא או דלמא צלוחו של אדם כמותו ואיכא א"ל רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי בעל פלוגתא דר' יוחנן ור"ל שליח פלוגתא דר' יונתן ור' יאשיה בעל פלוגתא דר' יוחנן ור"ל דאיתמר (ג) המוכר שדהו לחבירו לפירות ר' יוחנן אומר מביא וקורא ריש לקיש אומר מביא ואינו קורא ר' יוחנן אומר מביא וקורא קנין פירות כקנין הגוף דמי וריש לקיש אומר מביא ואינו קורא קנין פירות ילאו כקנין הגוף דמי שליח פלוגתא דר' יונתן ור' יאשיה דתניא (ד) האומר לאפוטרופום כל נדרים שתהא אשתי נודרת מכאן עד שאבא ממקום פלוני הפר לה והפיר לה יכול יהו מופרין ת"ל (א) אישה יקימנו ואישה יפרנו דברי ר' יאשיה ר' יונתן אומר מצינו בכל מקום ששלוחו של אדם כמותו א"ל רב עיליש לרבא האומר לעבדו צא והשאל עם פרתי מהו תיבעי למ"ד ששלוחו של אדם כמותו תיבעי למאן דאמר שלוחו של אדם אינו כמותו תיבעי למ"ד שלוחו של אדם כמותו הני מילי שליח דבר מצוה הוא אבל עבד דלאו בר מצוה לא או דלמא אפי' למ"ד אין שלוחו של אדם כמותו ה"מ שליח אבל עבד (ו) יד עבד כיד רבו דמיא אמר ליה (ג) מסתברא יד עבד כיד רבו דמיא בעי רמי בר חמא בעל בנכסי אשתו שואל

עין משפט ונר מצוה

ח א מ"י פ"א מהל' שאלה ופקדון הלכה ד סמג עשין כב טו"ע ח"מ ס' שמ סעי' ד: מ ב ג ד ה מ"י שם פ"ב הלכה ט סמג שם טו"ע ח"מ ס' שמו סעי' י:

י ו ז מ"י שם הל' ח טו"ע שם סעי' יא: יא ח ט י מ"י שם הלכה ו טו"ע שם סעי' ט (ומוש"ע אה"ע ס' פ"ה ס"א):

יב כ ל מ"י שם הל' ה טו"ע ח"מ ס' שמו סעיף ו:

יג מ ב מ"י פ"ד מהל' בבורים הל' ו:

יד ס מ"י פ"ג מהל' נדרים הלכה ט סמג לאון רמב טו"ע י"ד ס' רלב סעי' ל:

מו ע מ"י פ"א מהל' שלוחין ושותפין הל' א סמג עשין כב טו"ע ח"מ ס' קצב סעיף א: מז פ מ"י פ"ב מהלכות שאלה ופקדון הלכה ה סמג עשין כב טו"ע ח"מ ס' שמו סעיף ו:

תורה אור השלם

1 אם בעליו עמו לא ישלם אם שכיב הוא כא בשכרו: שמות כב יד
2 ובי ישאל איש מעם רעהו ונשבר או מת בעליו אין עמו שלם ישלם: שמות כב יג
3 כל גדר וכל שבועת אסר לעצת נפש אישה יקימנו ואישה יפרנו: במדבר ל יד